

DRP-RPP-032-05-MK/2011

**Badanie ankietowe osób bezrobotnych
z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności,
zarejestrowanych w SUP**

Nowy Sącz – kwiecień 2011 r.

Spis treści:

Wstęp.....	3
Specyfika badanej grupy.....	4
Analiza ankiet – wnioski.....	6
Podjęte działania, rekomendacje.....	19

Wstęp

W miesiącach lutym oraz marcu 2011 roku w Sądeckim Urzędzie Pracy w Nowym Sączu zostało przeprowadzone **badanie ankietowe, którym objęte zostały osoby bezrobotne z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności**. Badanie to miało na celu poznanie potrzeb oraz oczekiwań osób niepełnosprawnych w zakresie form pomocy oferowanych przez urząd oraz opinii dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy. Dokonanie analizy ankiet posłużyło do ustalenia dalszej aktywizacji zawodowej osób znajdujących się w grupie, która szczególnie zagrożona jest wykluczeniem z rynku pracy.

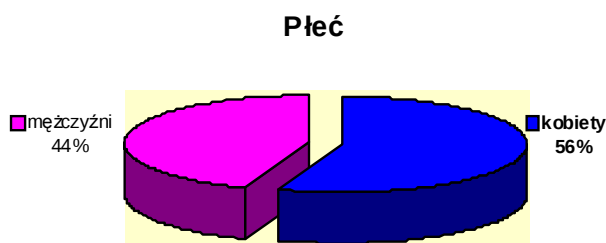
Należy zauważyć, że badanie ankietowe dotyczące sytuacji osób bezrobotnych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności zostało przeprowadzone w SUP po raz pierwszy.

Badanie prowadzone było podczas bieżącej obsługi klientów w dziale pośrednictwa pracy SUP oraz podczas spotkania grupowego, które odbyło się w dniu 02.03.2011r. Podczas spotkania prowadzonego przez pośrednika pracy oraz doradcę zawodowego osoby zostały bardzo dokładnie poinformowane odnośnie usług, instrumentów rynków pracy oraz innych działań wspierających aktywizację. Wszystkich zainteresowanych zapoznano z aktualnie realizowanymi w SUP ofertami pracy, dyskutowano również na temat obecnej sytuacji osób z najwyższymi stopniami niepełnosprawności na lokalnym rynku. Po zakończeniu spotkania odbyła się giełda pracy z udziałem pracodawcy zainteresowanego zatrudnieniem 3 osób niepełnosprawnych w charakterze dozorcy.

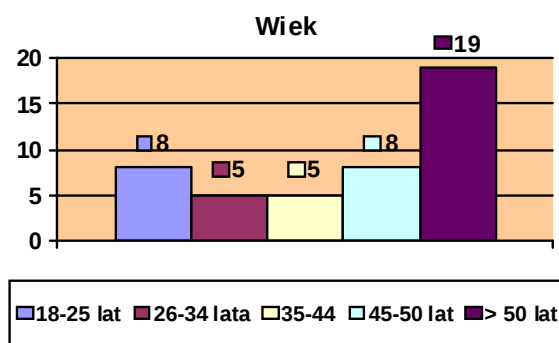
W momencie rozpoczęcia badania ankietowego **w ewidencji SUP znajdowało się 69 osób bezrobotnych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Badaniem objęto 45.** (30 podczas spotkania grupowego, 15 w trakcie bieżącej obsługi). W badaniu nie uczestniczyły m.in. osoby przebywające na zwolnieniu lekarskim, odbywające staż lub z innych powodów niedyspozycyjne w okresie badania.

Specyfika badanej grupy

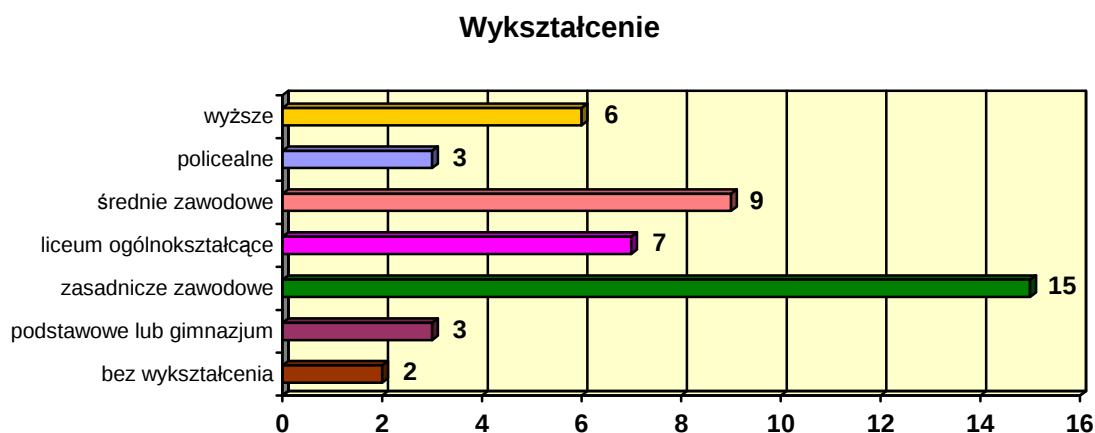
Wszystkie ankietowane osoby posiadały orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

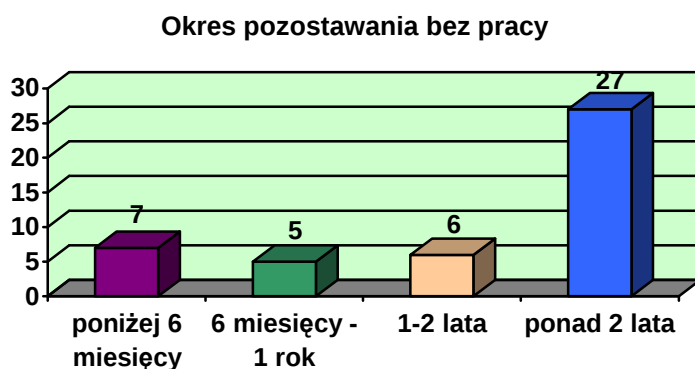
W badaniu wzięło udział 25 kobiet i 20 mężczyzn.

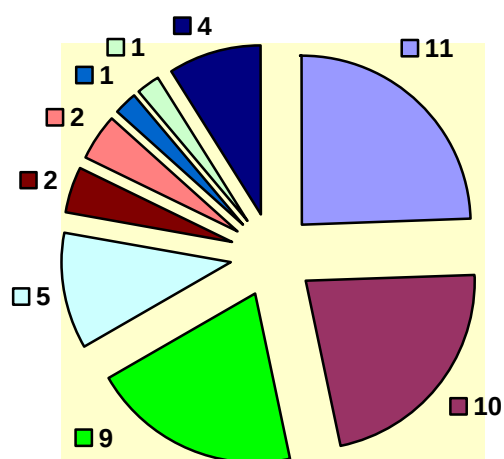
Przeważały osoby powyżej 50 roku, łącznie 19. W dwóch grupach wiekowych 18-25 oraz 45-50 lat znalazła się taka sama liczba osób - 8. Natomiast po 5 osób zaliczono do grup wiekowych 26-34 oraz 35-44 lata.

Biorąc pod uwagę wykształcenie badanych osób, przeważały osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 15 osób, następnie znalazły się osoby z wykształceniem średnim zawodowym – 9, średnim ogólnokształcącym - 7, zaś wyższym 6. W badaniu uczestniczyły ponadto 3 osoby z wykształceniem policealnym, tyle samo z podstawowym lub gimnazjalnym oraz 2 osoby bez żadnego wykształcenia.

Analizując okres pozostawania bez zatrudnienia stwierdzić można, że większość osób objęta badaniem posiada status długotrwale bezrobotnych. 27 spośród nich była bez pracy ponad 2 lata, kolejne 6 w okresie od roku do dwóch. 12 spośród ankietowanych osób zarejestrowanych była poniżej 1 roku. Tak długi okres pozostawania w ewidencji urzędu obrazuje skalę wykluczenia i trudności w skutecznym poszukiwaniu pracy z jakimi muszą zmagać się osoby w tej szczególnej sytuacji na rynku pracy.

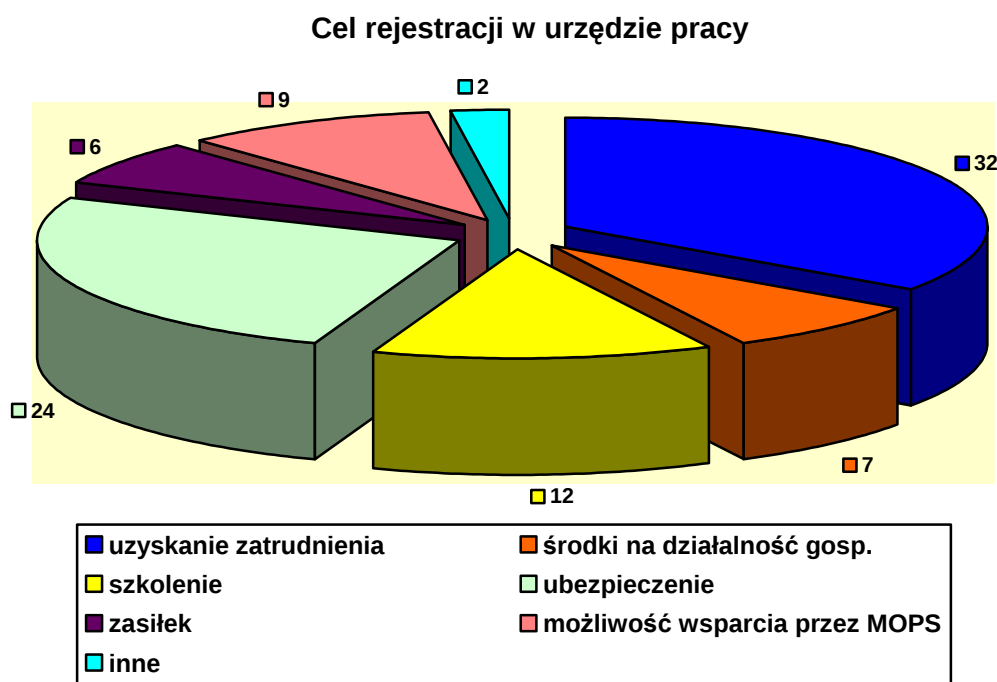
Rodzaj orzeczonego schorzenia

■ schorzenia sprzężone	■ upośledzenie narządu ruchu
■ choroby układu oddechowego i krążenia	■ choroby psychiczne
■ choroby neurologiczne	■ choroby układu moczowo-płciowego
■ choroby wzroku	■ epilepsja
■ inne schorzenia	

Dokonując analizy typu schorzenia, otrzymamy informację, że wśród ankietowanych przeważały osoby z niepełnosprawnością sprzężoną – 11. Są to osoby posiadające orzeczoną więcej niż jedną niepełnosprawność. Sytuacja takich osób należy do najtrudniejszych na rynku pracy. 10 osób posiadało orzeczenie o stopniu niepełnosprawności z tytułu upośledzenia narządów ruchu, 9 chorób układu oddechowego i krążenia, 5 chorób psychicznych, po 2 osoby z racji chorób neurologicznych oraz układu moczowo-płciowego, 1 osoba orzeczoną miała epilepsję, także 1 choroby wzroku. Schorzenia pozostałych osób orzeczone były jako inne.

Analiza ankiet - wnioski

Pierwsze pytanie dotyczyło **celu rejestracji** w Sądcekim Urzędzie Pracy. Spośród zawartych odpowiedzi każdy badany mógł zaznaczyć od jednego do 7 powodów zależnie od sytuacji, która go dotyczyła. Łącznie uzyskano 92 odpowiedzi.

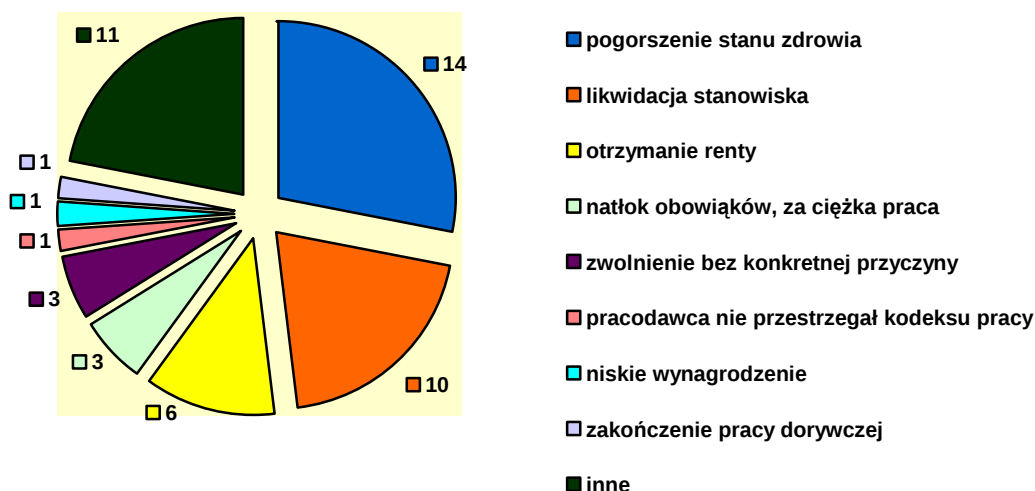
Z ankiety wynika, że głównym celem rejestracji w urzędzie pracy jest uzyskanie zatrudnienia, co wydaje się oczywiste. W sumie odpowiedź tę wskazały 32 z 44 badanych osób. 7 osób uczyniło to w celu otrzymania dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej. 12 zaznaczyło, że w celu uzyskania skierowania na szkolenie. Spośród osób, które wskazały cel rejestracji dotyczący odbycia szkolenia, jedna osoba nie wskazała dodatkowo celu

uzyskania zatrudnienia, poza nią reszta osób była zainteresowana zarówno jednym jak i drugim. Wśród odpowiedzi, które wskazały cel rejestracji jako „inny” pojawiły się: „odbycie stażu” oraz „możliwość otrzymania wsparcia dla pracodawcy, który zatrudni osobę niepełnosprawną”. W takim przypadku można przyjąć, że uzyskaniem zatrudnienia bądź innej formy aktywizacji zainteresowana jest większość ankietowanych. Celem rejestracji pozostałych osób była możliwość otrzymania ubezpieczenia zdrowotnego, zasiłku dla bezrobotnych, bądź uzyskanie wsparcia ze strony MOPS lub innych instytucji.

Kolejne pytanie dotyczyło konkretnego **zawodu w jakim ankietowani ostatnio pracowali**. Wśród zawodów, którymi legitymowały się ankietowane osoby przeważał sprzedawca – 8 osób. 4 osoby zaznaczyły, że prowadziły własną działalność gospodarczą, 2 osoby ostatnio pracowały jako sprzątaczką oraz jako pracownik ochrony. Inne zawody pojawiające się w ankiecie to np: krawiec, tapicer, pomoc kuchenna, technik elektronik, pracownik produkcyjny, spawacz, ślusarz, magazynier, pracownik gospodarczy. Z zawodów nie dotyczących pracy fizycznej ankietowani wpisali: asystent rachunkowości, przedstawiciel handlowy, rejestratorka medyczna. 8 osób poddanych badaniu dotychczas jeszcze nie pracowało, natomiast 6 nie wypełniło tej rubryki.

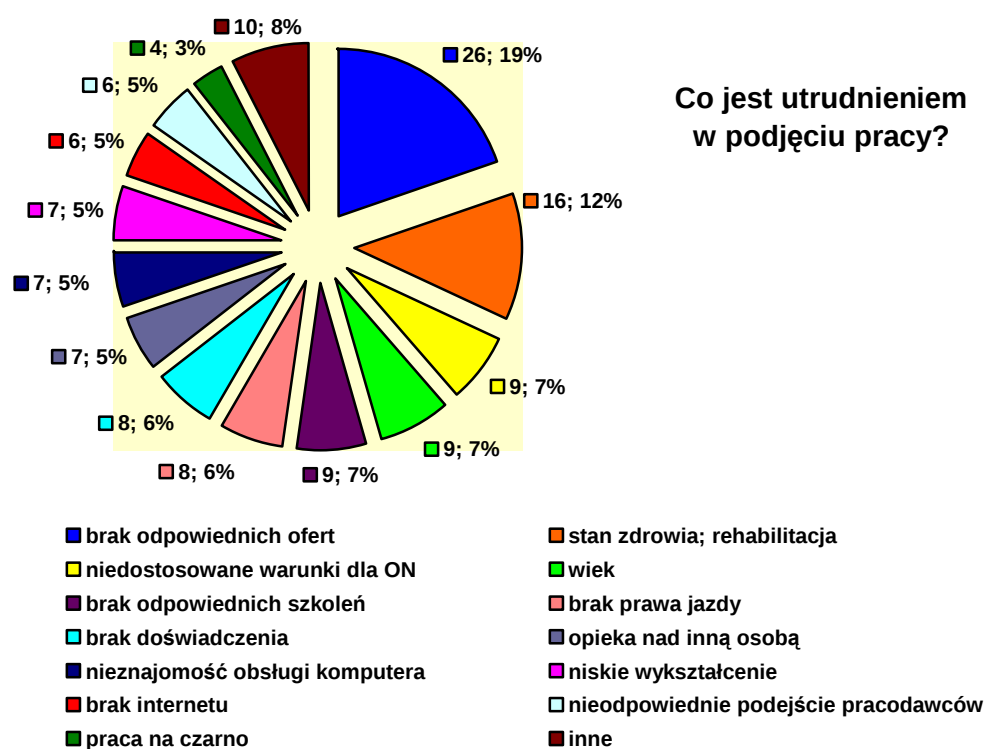
Kolejne pytanie dotyczyło podania **powodu zaprzestania ostatniej pracy**. W przypadku, jeśli przyczyna ta była bardziej złożona możliwe było zaznaczenie więcej niż jednej odpowiedzi.

Co było powodem zaprzestania ostatniej pracy?

Główną przyczyną lub szeregiem przyczyn, zaprzestania pracy przez ankietowanych okazały się być różnego rodzaju kłopoty zdrowotne uniemożliwiające pracę. Powód ten podało 14 ankietowanych. Dziesięć osób wskazało likwidację stanowiska pracy. Z uwagi na przejście na rentę lub inne świadczenia pracę zaprzestało 6 ankietowanych. Pozostałe odpowiedzi występowały sporadycznie. Jako „inne powody” osoby wpisały np. całkowita likwidacja firmy (3 takie wskazania), zmiana miejsca zamieszkania (2 wskazania), brak dyspozycyjności z uwagi na podjęte studia, wypowiedzenie umowy z powodu przebywania na zwolnieniu lekarskim powyżej 6 miesięcy, wypadek w pracy, utrata ulgi dla pracodawcy na płacone składki, porozumienie stron oraz nieporozumienie z pracodawcą.

W przypadku pytania odnośnie **utrudnień w podjęciu pracy** przygotowano łącznie 20 odpowiedzi. Każda badana osoba mogła wskazać dowolną ich liczbę, zależnie od własnych przemyśleń oraz doświadczeń w tej kwestii.

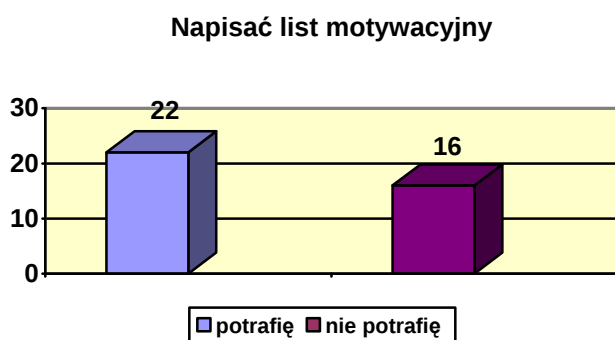
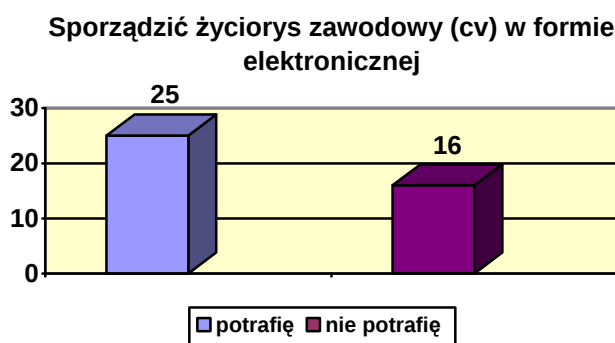

Główną przyczyną w jakiej badane osoby upatrują niepowodzenia w powrocie na rynek pracy jest brak odpowiednich ofert – 26 wskazań. Drugim co do ilości wskazań utrudnieniem jest zły stan zdrowia oraz konieczność rehabilitacji – 16. Z tym faktem wiąże się konieczność zapewnienia odpowiednich warunków pracy osobie niepełnosprawnej, co jak wynika ze wskazań ankietowanych, nie każdy pracodawca może lub chce przestrzegać – 9 odpowiedzi. Kolejne wskazania można zaliczyć do grupy ogólnych problemów rynku pracy,

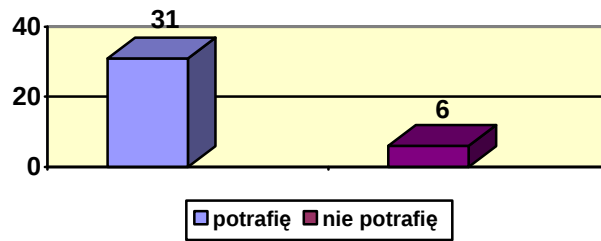
dotyczących nie tylko osób niepełnosprawnych, czyli: wiek, brak prawa jazdy, brak odpowiednich szkoleń, doświadczenia, niskie wykształcenie, praca na czarno itd. Spośród innych przyczyn, które pojawiały się sporadycznie, aczkolwiek osoby zauważały pewne, dość istotne problemy, znalazły się np.: konieczność posiadania opiekuna w pracy lub brak umiejętności skutecznego poszukiwania pracy.

Nie wszystkim z tych problemów urząd może wyjść bezpośrednio naprzeciw. Ich sygnalizacja pozwoli chociażby w trakcie kontaktów pośredników pracy z przedsiębiorcami zatrudniającymi osoby niepełnosprawne uczulać na pewne niepokojące zjawiska. Zdiagnozowanie wśród badanych osób niektórych utrudnień (np. brak szkoleń, motywacji, dostępu do internetu, znajomości obsługi komputera, czy niewystarczające umiejętności skutecznego poszukiwania pracy) pozwoli na ich niwelowanie przy wykorzystaniu odpowiednich usług i instrumentów rynku pracy oraz innych działań wspierających aktywizację.

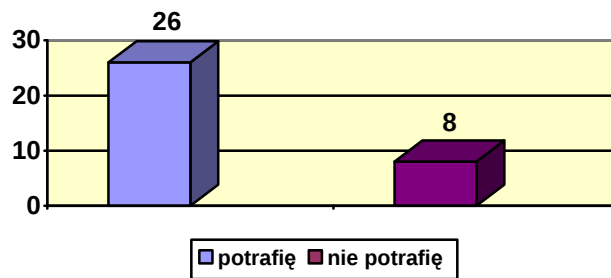
Kolejne pytanie składało się z 6 części i dotyczyło **określenia umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy**. Osoby określały swoje umiejętności, zaznaczając odpowiedzi „potrafię” lub „nie potrafię”. Inne wskazania np. „nie wiem”, „średnio” itp. nie zostały uwzględnione w badaniu.

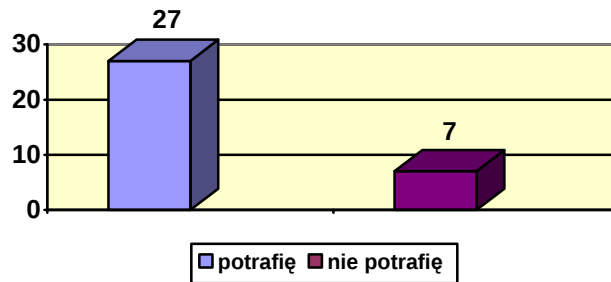
Zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej

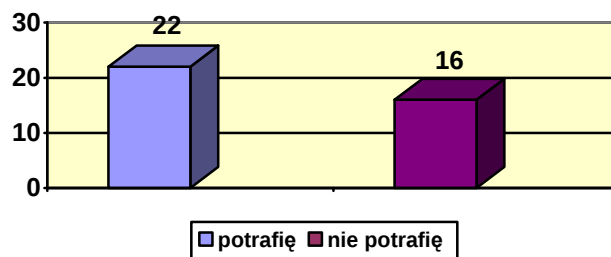
Sprecyzować swoje cele zawodowe

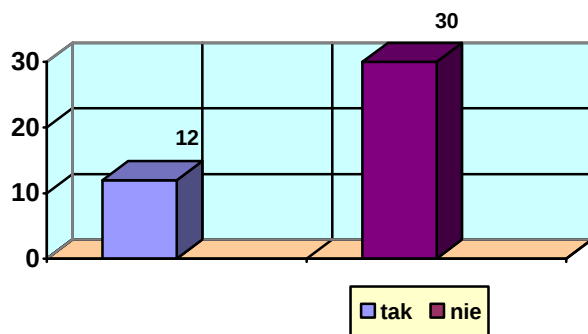
Określić swoje mocne strony

Obsługiwać komputer

Czy ma Pan/i problem z określeniem w jakim zawodzie, na jakim stanowisku, chce Pan/i pracować?

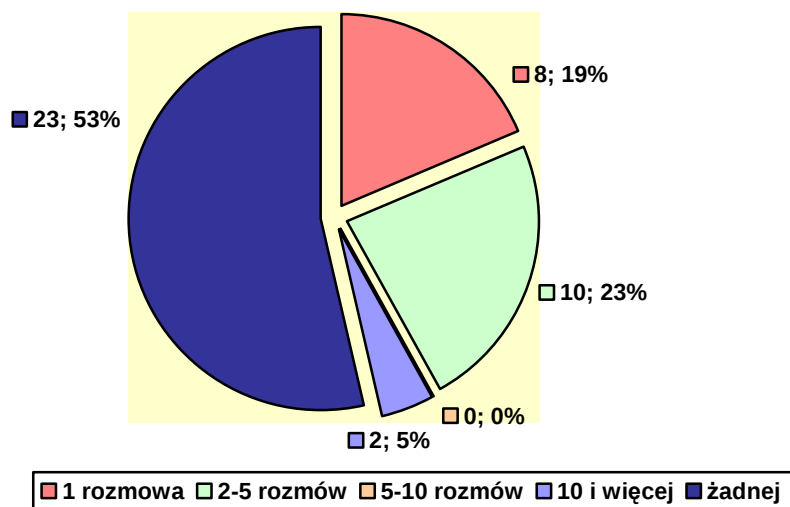
Badanie to wypadło dość korzystnie. Można przypuszczać, że większość osób ma spore umiejętności w zakresie sporządzania dokumentów aplikacyjnych, potrafi sprecyzować swoje cele oraz określić mocne i słabe strony, a tym samym powinno dobrze zaprezentować się na rozmowie kwalifikacyjnej. Niestety rzeczywisty stan powyższych umiejętności i wynik tego badania nie można uznać za całkowicie pewny. Zastanawiającym jest chociażby fakt, że zdarzały się przypadki, w których osoby zaznaczały odpowiedź, że potrafią sporządzić cv w formie elektronicznej, a następnie, że nie potrafią obsługiwać komputera. Nie wiadome do końca jest również, czy wszyscy ankietowani dobrze rozumieją na czym polegać ma określenie silnych i słabych stron oraz sprecyzowanie celów zawodowych.

Z badania wynika, że 30 osób ma jasno sprecyzowane zdanie w sprawie zawodu czy stanowiska na jakim chciałaby pracować, natomiast 12 ma problem z jego określeniem. Ciekawostką w tym przypadku jest fakt, że wśród osób, które nie potrafią do końca określić zawodów w jakich chciałyby pracować przeważają osoby z wyższym i średnim wykształceniem.

Osobom, które nie czują się pewnie w poruszaniu się po rynku pracy zostanie zaproponowana pomoc doradcy zawodowego.

Kolejne pytanie pozwoliło ocenić aktywność ankietowanych osób w poszukiwaniu pracy. Dotyczyło ono **liczby rozmów kwalifikacyjnych odbytych w okresie ostatnich trzech miesięcy.**

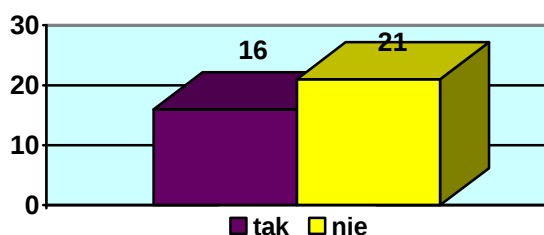
Liczba rozmów kwalifikacyjnych odbyta w okresie ostatnich trzech miesięcy

Niestety przeszło połowa ankietowanych w ogóle nie wykazała żadnej aktywności i nie uczestniczyła w żadnej rozmowie z pracodawcą. 8 osób wykazało minimalne zainteresowanie poszukiwaniem pracy i odbyło w tym okresie po 1 rozmowie. O rzeczywistym zainteresowaniu i aktywności w zakresie szukania pracy możemy mówić w przypadku łącznie 12 osób, które w okresie ostatnich trzech miesięcy odbyły po kilka rozmów, w tym 2 osoby zaznaczyły, że było ich ponad 10.

Przy okazji pytania dotyczącego aktywnego poszukiwania pracy i rozmów kwalifikacyjnych w ankiecie zawarte zostało pytanie, czy ankietowani w trakcie interview informują pracodawcę, że z tytułu zatrudnienia osoby niepełnosprawnej mogą osiągnąć pewne korzyści finansowe z tytułu np. zwrotu kosztów wynagrodzenia, dofinansowania na tworzone stanowisko itd.

Czy w trakcie rozmowy kwalifikacyjnej informuje Pan/i informuje, że z tytułu zatrudnienia osoby niepełnosprawnej może uzyskać zwrot kosztów wynagrodzenia lub inne korzyści?

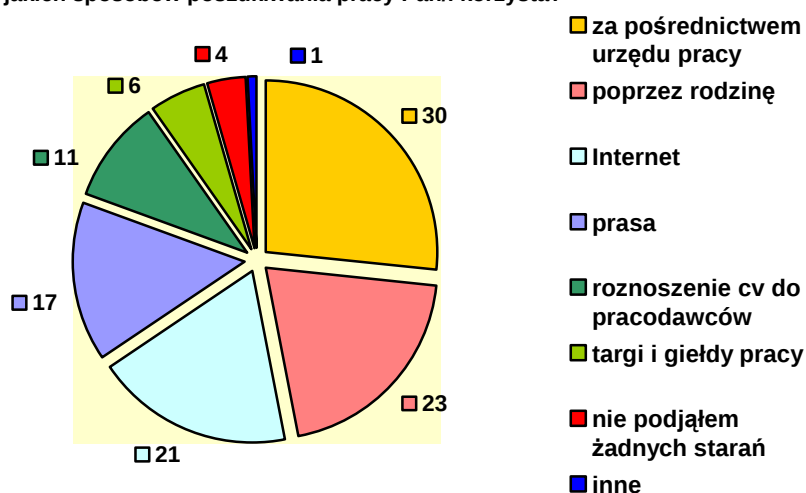

Odpowiedz na to pytanie oprócz samej statystyki, że więcej osób o takich możliwościach jednak pracodawców nie informuje, pozwoliła także poznać poziom wiedzy

w tej kwestii samych zainteresowanych, jak również pośrednio ocenić pewne umiejętności w użyciu korzystnych dla siebie jak również pracodawcy zagadnień w bezpośrednim kontakcie.

Kolejne pytanie dotyczyło **technik i metod z jakich korzystają osoby ankietowane w poszukiwaniu pracy**. Można było zaznaczyć każdy sposób, z którego się korzysta w tej dziedzinie. Były także dopuszczone odpowiedzi dla osób, które nie podjęły żadnych starań w tym zakresie.

Z jakich sposobów poszukiwania pracy Pan/i korzysta?

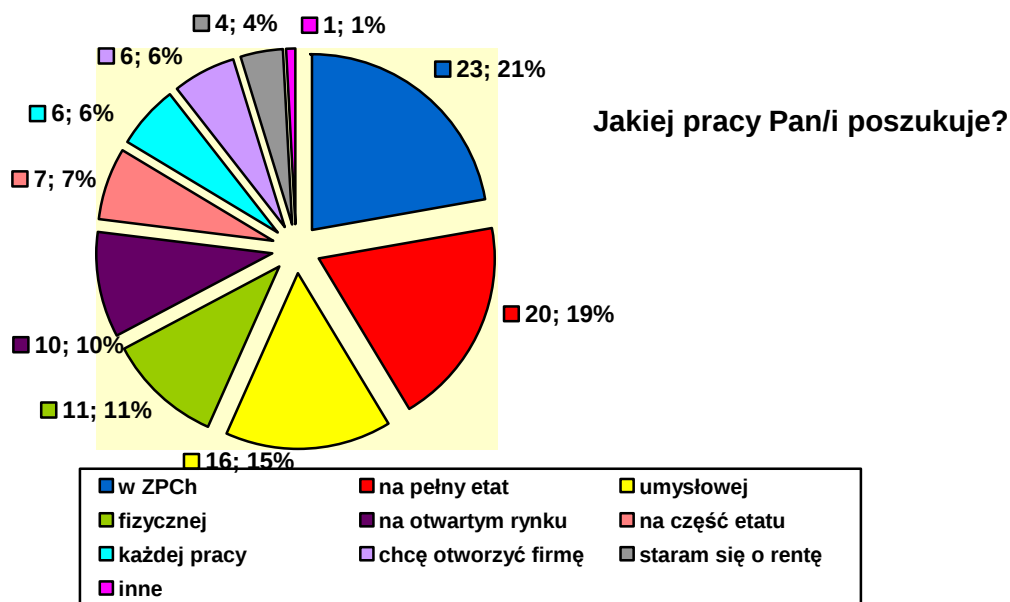
Okazuje się, że na pytanie to uzyskano największą liczbę odpowiedzi – 113. Co ciekawe wskazań, dotyczących nie podejmowania żadnych starań w zakresie poszukiwania pracy było jedynie 4. Powodem wszystkich był zamiar otwarcia własnej firmy. Obserwujemy w tym miejscu pewien antagonizm, w stosunku do wniosków z pytania wcześniej zadanego, które dotyczyło liczby rozmów kwalifikacyjnych odbytych w ciągu ostatnich 3 miesięcy. Wynikać by mogło, że osoby ankietowane działają bardzo prężnie w zakresie poszukiwania pracy i korzystają z wielu rodzajów, sposobów i możliwości dotarcia do ofert pracy, czy też samych pracodawców, ale mimo wszystko z jakiś powodów nie dochodzi do konkretów w postaci rozmów kwalifikacyjnych na temat podjęcia pracy, czy innych kontaktów z pracodawcami.

Analizując same sposoby poszukiwania pracy, okazuje się, że najwięcej osób - 30 w tym zakresie polega na usługach urzędu pracy. Niewiele mniej popularnym sposobem jest wykorzystywanie wszelkich kontaktów w obrębie rodziny oraz znajomych – 23 wskazania. W relacji internet – prasa, okazuje się, że pierwszy z tych sposobów wśród ankietowanych cieszy się nieco większą popularnością w stosunku 21 do 17 wskazań. Bardzo istotną

informacją jest to, że osoby decydują się na samodzielne roznoszenie cv oraz bezpośrednie kontakty z pracodawcą. Przy obecnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, mobilność i samodzielność często okazuje się najskuteczniejszym ze sposobów poszukiwania pracy. 11 osób, czyli 25%, które zaznaczyły, że podejmują bezpośrednie próby dotarcia do pracodawców, wśród wszystkich badanych w tej szczególnej grupie osób można uznać za wynik bardzo dobry. Liczba ta mniej więcej pokrywa się z tą, która dotyczyła aktywnie poszukujących pracy i uczestniczących w rozmowach kwalifikacyjnych. Cieszy również fakt, że osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności biorą udział w giełdach pracy organizowanych przez SUP – 6 wskazań.

W ankiecie zadane zostało także pytanie dotyczące **opinii ankietowanych, odnośnie trudności w poszukiwaniu pracy, wynikających z posiadania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności**. 30 badanych wyraziło pogląd, że osobie z niepełnosprawnością trudniej jest znaleźć pracę niż osobie pełnosprawnej, 7 osób było przeciwnego zdania, a 2 osoby nie miały swojego zdania na ten temat. Przy okazji tego pytania pojawiły się również inne odpowiedzi, które nie dotyczyły jego treści i nie zostały wzięte pod uwagę.

Kolejne pytania dotyczyły **rodzaju pracy** jaką zainteresowane są osoby badane. Ankietowani mogli zaznaczyć dowolną liczbę odpowiedzi zależnie od swych preferencji.

Analizując wykres można zauważyć, że ankietowani najbardziej zainteresowani są pracą w zakładach pracy chronionej. Odpowiedź tę zaznaczyły 23 osoby tj. połowa wszystkich ankietowanych. Dla porównania na otwartym rynku pracować chciałoby 10 osób.

Wiecej osób przedkłada możliwość pracy na pełny etat względem etatu częściowego. W zestawieniu pracy umysłowej z fizyczną bilans liczby wskazań przemawia za pracą umysłową. Jest to o tyle zaskakujące, że większość osób biorących udział w badaniu nie ma odpowiedniego wykształcenia, ani też żadnego doświadczenia w pracach umysłowych. Możliwość podjęcia pracy innej niż fizyczna w takim przypadku wydaje się bardzo trudne do osiągnięcia. W tym miejscu należy uwzględnić sytuację na lokalnym rynku pracy, ogromną konkurencję, dużą liczbę specjalistów poszukujących pracy umysłowej, fakt, że przeszło 650 osób z wykształceniem wyższym jest zarejestrowanych jako bezrobotne w SUP (wśród badanych wykształceniem wyższym legitymuje się 6 osób). Co za tym idzie pracodawcy nie są zbyt zainteresowani przyuczaniem do pracy. W sytuacji kiedy na rynku tworzonych jest stosunkowo mało nowych miejsc pracy w pierwszej kolejności zatrudniają oni osoby, które błyskawicznie wdrożą się i mogą pracować na samodzielnych stanowiskach. Pewnym elementem dopingującym w tym przypadku mogłyby być różnego rodzaju świadczenia z tytułu zatrudniania osób niepełnosprawnych, niestety w ostatnich latach PFRON bardzo ogranicza środki na ten cel, poza tym pracodawcy narzekają na zawile procedury, które towarzyszą możliwości ich uzyskania oraz długi okres oczekiwania na przyznanie środków pieniężnych. Preferowanie wśród ankietowanych odpowiedzi dotyczącej pracy umysłowej wynika z faktu, że niektóre osoby z uwagi na kłopoty zdrowotne, zainteresowane byłyby pracą lekką, nie stresującą, spokojną, a tak wielu przypadkach postrzegana jest praca umysłowa, a ściślej biurowa. Często także nie biorą pod uwagę konieczności posiadania lub nabywania odpowiednich kwalifikacji. Nie posiadając większego wglądu na temat samej specyfiki i charakteru pracy bardzo często błędnie interpretują ją jako pracę lekką.

Kolejne pytanie z punktu widzenia urzędu pracy było jednym z najistotniejszych. Ankietowani określili w nim **konkretny zawód lub kilka zawodów w jakich poszukują pracy**. Co ciekawe, spośród 12 osób które kilka pytań wcześniej zaznaczyły odpowiedź, że mają kłopot z określeniem zawodu, w którym chciałyby pracować tylko 3 nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie. Pozostałe 9 osób wskazało w większości przypadków 2-3 zawody.

Informacja ta jest o tyle ważna, że w przypadku osób z niepełnosprawnością wyższych stopni, zawody w których same poszukują pracy, ze względu na przeciwwskazania zdrowotne, często nie pokrywają się z zawodami wyuczonymi, czy też tymi w których wcześniej pracowały.

Najwięcej wskazań dotyczyło stanowisk:

Pracownik biurowy/ administracyjny – 7

Sprzedawca/handlowiec/kasjer – 5

Dozorca – 3

Kierowca - 3

Pracownik ochrony – 2

Przedstawiciel handlowy – 2

Konserwator – 2

Kosmetyczka – 2

Pomoc krawiecka – 2

Ekonomista – 2

Inżynier mechanik – 2

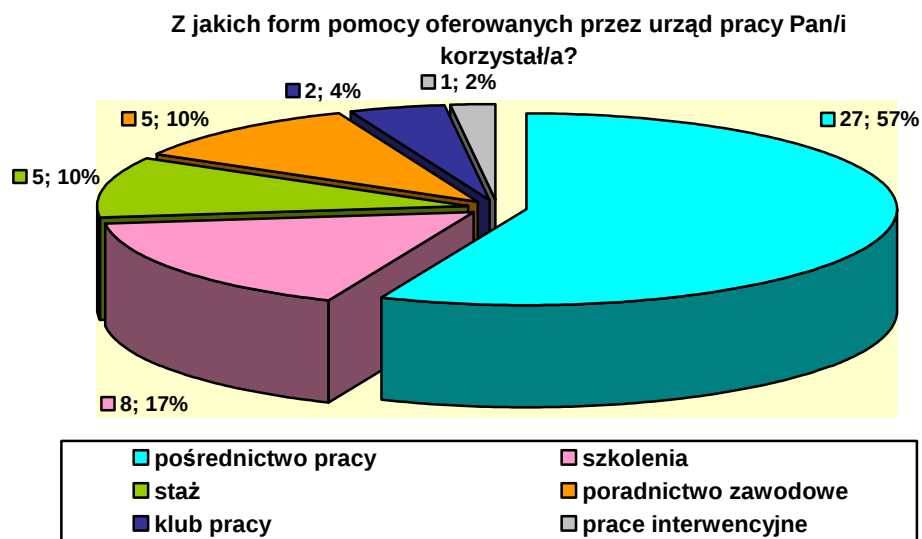
Wśród zawodów, które uzyskały jedno wskazanie pojawiły się: florystka, pracownik gospodarczy, elektronik, parkingowy, programista komputerowy, fakturzystka, reporter, kamerzysta, technik elektronik, opiekunka, pracownik produkcyjny, sekretarka, animator kultury, pedagog, ślusarz, pomoc kuchenna, pomoc w przedszkolu. Oprócz sprecyzowanych stanowisk pojawiły się też odpowiedzi „praca lekka”, „siedząca”.

Widzimy tutaj również rozwinięcie zagadnienia, które było analizowane przy okazji poprzedniego pytania, gdzie większość osób przedkładała chęć pracy umysłowej nad fizyczną. Tutaj mamy sytuację odwrotną. Zdecydowana większość stanowisk dotyczy pracy fizycznej, jakiej chęć wykonywania zadeklarowało wcześniej jedynie 11 osób.

Można przypuszczać, że niektóre osoby w sytuacji, gdy muszą konkretnie określić rodzaj pracy, odwołują się już bezpośrednio do tych zawodów z którymi miały styczność, nie mogąc umiejscowić się w zakresie stanowisk umysłowych.

Następne pytania również z punktu widzenia dalszej aktywizacji stanowią bardzo istotną bazę informacji.

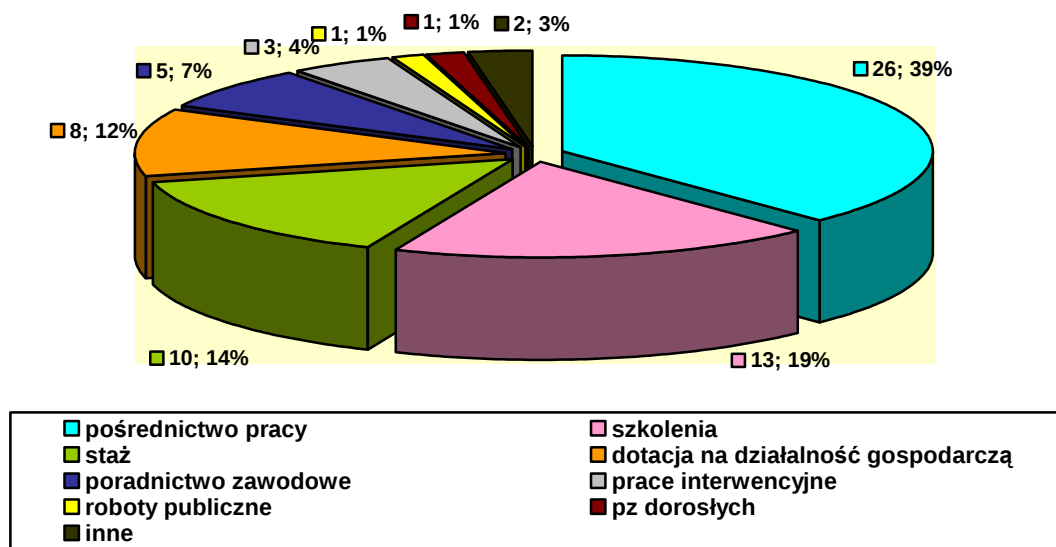
Pierwsze z nich dotyczyło wskazania form pomocy oferowanych przez urząd, z których ankietowani w przeszłości korzystali.

Z ankiety wynika, że najwięcej osób korzystało z usług pośrednictwa pracy oraz szkoleń (były to kursy: certyfikat umiejętności komputerowych – ECDL, kurs księgowości, pracownik kadrowo-płacowy, przedsiębiorczość własna firma, stylizacja paznokci z elementami wizażu, prawo jazdy kat. C+E). 5 osób odbyło staż (3 osoby jako pracownik biurowy, 1 ślusarz, oraz 1 pracownik budowlany). Również 5 osób korzystało z usług doradcy zawodowego, a 2 uczestniczyły w zajęciach w ramach Klubu Pracy. 1 osoba zatrudniona była w ramach prac interwencyjnych. Wśród różnego rodzaju działań aktywizacyjnych oferowanych przez urząd pracy żaden z ankietowanych nie korzystał z: robót publicznych, EURES, dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Poznanie odpowiedzi ankietowanych odnośnie **form pomocy z jakich chcieliby skorzystać** stanowi najważniejsze zagadnienie w całej ankiecie.

Z których form pomocy oferowanych przez urząd pracy chce Pan/i skorzystać?

Z analizy danych wynika, że najwięcej osób - 26, czyli nieco ponad połowa badanych, zainteresowana jest korzystaniem z usług pośrednictwa pracy. 13 osób wyraziło chęć uczestnictwa w szkoleniach, z tym, że nie wszystkie zaznaczyły konkretne szkolenie. Jedna osoba zaznaczyła, że chciałaby, żeby w doborze szkolenia pomógł jej doradca zawodowy. Wśród wskazanych szkoleń znalazły się: obsługa kasy fiskalnej, nowoczesny sprzedawca, prawo jazdy kat. D, obsługa koparki, obsługa wózka widłowego, kurs księgowości, kurs florystyki, kurs kosmetyczny, fryzjerski, Auto Cad, wideofilmowanie i montaż nieliniowy. 11 osób wyraziło zainteresowanie stażem. Wskazania dotyczyły takich stanowisk jak: pracownik biurowy, ślusarz, opiekunka w przedszkolu, sekretarka, szwaczka, sprzedawca, animator kultury, pedagog, florystyka, programista, pracownik budowlany, fakturzystka. 8 osób zadeklarowało, że chciałoby otrzymać dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Z usług doradcy zawodowego chce skorzystać 5 osób. Z form pomocy dotyczących udziału w pracach interwencyjnych oraz robotach publicznych zaznaczyło odpowiednio 3 i 1 osoba. Dwa inne wskazania dotyczyły dofinansowania na dalszą naukę oraz dofinansowania dla pracodawcy z tytułu zatrudnienia osoby niepełnosprawnej. Dane te posłużą do ustalenia dalszych procesów aktywizacyjnych.

W ankiecie zadaliśmy także pytania dotyczące **wiedzy ankietowanych na temat przysługujących w czasie pracy szczególnych uprawnień**, które wynikają z posiadania orzeczenia o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. 24 osoby zaznaczyły, że są ich świadome, natomiast aż 18, że nie ma wiedzy na ten temat. Pewne zagadnienia z tego zakresu zostały poruszone w trakcie spotkania grupowego, natomiast wszystkie osoby które będą

zainteresowane uzyskaniem wszelkiej informacji, otrzymają ją podczas bieżącej obsługi od pośrednika pracy. Podstawowa wiedza na ten temat powinna zostać uzupełniona w każdym przypadku. Znajomość szczególnych uprawnień, przysługujących osobom niepełnosprawnym wpływa na komfort i bezpieczeństwo pracy, poza tym prowadzi do eliminacji wszelkich nadużyć ze strony pracodawców.

Zapytaliśmy również w ankiecie o **znajomość instytucji świadczących pomoc osobom niepełnosprawnym**. 21 osób zaznaczyło odpowiedź, że takie instytucje zna, również 21 że nie. Ankietowani poproszeni zostali także o wpisanie konkretnych instytucji, co uczynili niezbyt licznie. Po sześć osób wskazało na PFRON i MOPS, zaś jedna Referat ds. Zatrudnienia i Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Brak jakichkolwiek wskazań na instytucje pozarządowe obrazuje, że wiedza wśród ankietowanych na ten temat nie jest obszerna. Również ukazuje niepokojący fakt, że na rynku sądeckim występuje niedostatek stowarzyszeń czy fundacji, które w znaczący sposób pomagałyby osobom niepełnosprawnym, w zakresie aktywizacji zawodowej.

W ankiecie zapytaliśmy również o **odczucia osób niepełnosprawnych względem pracodawców**, którzy ich zatrudniali. Okazuje się, że u 14 badanych odczucia te są pozytywne i uważają, że pracodawcy rozumieją potrzeby osób niepełnosprawnych. 21 ankietowanych uznało, że pracodawcy z ich potrzebami się nie liczą. 5 osób napisało, że nie potrafi się na ten temat wypowiedzieć. Obrazuje to, że zaufanie względem pracodawców nie jest pełne. Te relacje jeszcze nie są najgorsze, ale tematu nie można bagatelizować.

Podjęte działania, rekomendacje

Analiza ankiet pozwoliła dokładniej poznać oczekiwania osób poddanych badaniu w stosunku do ich dalszej aktywizacji. Poznanie preferencji w jakich osoby ankietowane najchętniej chciałby podjąć zatrudnienie pozwoli na skuteczny dobór podczas rekrutacji na konkretne stanowiska. Bardzo istotne informacje dotyczą chęci uczestniczenia we wszelkich możliwych działaniach wspierających aktywizację. Zostały wyselekcjonowane konkretne grupy osób, które wedle swoich wskazań w ankiecie chcą skorzystać ze szkoleń, staży, doradztwa zawodowego. Listy te zostaną przekazane do odpowiednich komórek urzędu, odpowiadających za realizację poszczególnych działań.

Bardzo istotne są informacje dotyczące postrzegania rynku pracy przez osoby z niepełnosprawnością. Widać jasno, że pracodawcy nie do końca są w stanie sprostać wielu problemom z którymi zmagają się ankietowani. Z badania wynika, że najczęstszą przyczyną utraty pracy było pogorszenie stanu zdrowia. Należy dążyć do tego, żeby po pierwsze praca nie powodowała pogarszania stanu zdrowia osób niepełnosprawnych, a po drugie w przypadku pojawienia się kłopotów zdrowotnych, unikać sytuacji, by najlepszym rozwiązaniem dla pracodawcy było zwolnienie pracownika. W tej sferze pozostaje sporo do nadrobienia.

Stale podnoszenie społecznej odpowiedzialności wśród pracodawców jest konieczne. Jest to również pole, na którym działania urzędu w dużej mierze mogą być wspierane przez instytucje pozarządowe, zajmujące się problematyką osób z niepełnosprawnością. *Wykaz organizacji pozarządowych na terenie miasta Nowego Sącza, w tym działających na rzecz osób niepełnosprawnych znajduje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Miasta Nowego Sącza - www.bip.nowysacz.pl*

Niepokojącym wydaje się także fakt, że PFRON z roku na rok obniża wysokość środków na aktywizację zawodową, co rzutuje na zmniejszenie liczby miejsc pracy tworzonych dla osób niepełnosprawnych. Zmniejszeniu ulegają również dofinansowania do wynagrodzeń pracowników. Skomplikowane i zawile procedury, długi okres realizacji wniosków dodatkowo odstrasza i zniechęca pracodawców do korzystania z ewentualnych subsydiów.

Natychmiast po przeanalizowaniu ankiet rozpoczęto wdrażanie możliwych procesów aktywizacyjnych. W niektórych przypadkach dalsza aktywizacja może okazać się procesem bardzo skomplikowanym, prowadzonym pod kierunkiem doradcy zawodowego. Sytuację komplikuje fakt, że na lokalnym rynku pracy funkcjonuje niewiele zakładów pracy chronionej, które dodatkowo w ostatnim okresie nie rozwijają zatrudnienia, a raczej koncentrują się na uniknięciu zwolnień.

W innych przypadkach, gdzie motywacja i chęć do podjęcia pracy jest większa oraz stan zdrowia pozwala na jej poszukiwanie na otwartym rynku pracy, **efekty pojawiły się niemal natychmiast.** Od momentu kiedy rozpoczęto badanie ankietowe, czyli mniej więcej od połowy lutego do czasu ukończenia opracowania tj. 19.04.2011 roku, pracę ze skierowania urzędu podjęło 8 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Każda z nich pracę uzyskała na otwartym rynku. Dwie jako pracownik ochrony, kolejne dwie jako dozorca,

również dwie jako sprzedawca, jedna na stanowisku technika prac biurowych oraz jedna na stanowisku sprzątającym.

Spośród osób, które w ankiecie zasygnalizowały chęć odbycia stażu, jedna od dnia 18.04.2011 rozpoczęła staż w charakterze technika budowlanego. Pięć kolejnych jest w trakcie zaawansowanych rozmów z pracodawcami w sprawie odbycia stażu.

Listę 5 osób, zainteresowanych poradą zawodową przekazano doradcy zawodowemu. Względem osób które nie zaznaczały w ankiecie chęci udziału w poradzie zawodowej, ale istnieją przesłanki, że taka pomoc może okazać się bardzo przydatna, propozycja zostanie przedłożona podczas kolejnej wizyty w urzędzie pracy. Listę 13 osób, które wykazały gotowość uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez SUP, przekazano do działu szkoleń w celu objęcia ich rekrutacją w przypadku prowadzenia naborów na wskazane szkolenia.

Samo spotkanie oraz badanie ankietowe miało bardzo pozytywny oddźwięk wśród uczestników. Obserwuje się dużą aktywność i motywację do podjęcia zatrudnienia. W ostatnim czasie osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności brały udział w rekrutacjach dotyczących kilkunastu ofert pracy, w tym np. do projektu „Konserwator” – gdzie 2 osoby przeszły do drugiej fazy rozmów, które w chwili obecnej są prowadzone.

Na koniec należy nadmienić, że **przy aktywizacji zawodowej należy pamiętać o podejmowaniu decyzji adekwatnych do indywidualnych potrzeb.** Nie należy kierować się chęcią zaktywizowania za wszelką cenę. Błędna decyzja w doborze pracy lub innej formy aktywizacji może prowadzić do pogorszenia stanu zdrowia, a co za tym idzie osoba nie dość, że w szybkim czasie z pracy będzie musieć zrezygnować, dodatkowo poniesie koszty związane z leczeniem. Osoby z takimi doświadczeniami w dalszej konsekwencji mają dużo mniejszą motywację i nabierają przekonania, że każda kolejna oferta pracy nie będzie spełniać ich oczekiwań. Co w skrajnych przypadkach może doprowadzić do całkowitego wykluczenia z rynku pracy.

Badanie to stanowi pierwszy krok we wnikliwej obserwacji tej konkretnej grupy klientów SUP. Poruszane kwestie nie należą do prostych, tym bardziej cieszy fakt, że w przypadkach, gdzie aktywizacja zawodowa mogła nastąpić szybciej, od początku prowadzenia badania urząd pomógł w podjęciu pracy już 8 osobom z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Wynik ten należy uznać za bardzo dobry, biorąc pod uwagę, że od początku badania minęły dwa miesiące, a obecna sytuacja na rynku pracy nie należy do korzystnych. Oprócz dalszej pracy prowadzonej z badaną grupą, pracownicy SUP

odpowiedzialni za kontakty z pracodawcami, będą starać się także ich zaznajomić i zainteresować poruszonymi w ankiecie zagadnieniami.

Analiza ta pokazuje, że nawet tak z pozoru małe działanie jak spotkanie grupowe oraz ankieta potrzeb i oczekiwań, przeprowadzone w sposób sprawny i dostosowany do potrzeb klienta może w szybkim czasie uczestnikom przynieść konkretne efekty. Pośrednio służy także dostarczeniu informacji niezbędnych w poruszaniu się po rynku pracy, zasygnalizowaniu że pewne problemy nie są traktowane obojętnie, podniesieniu motywacji i pobudzeniu do sprawniejszych inicjatyw w zakresie poszukiwania pracy. Dlatego też **Sądecki Urząd Pracy będzie prowadził dalsze działania dotyczące propagowania i wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych. Jest także w pełni otwarty na wszelkie możliwości dotyczące współpracy w tym zakresie.**

Opracował:

Jarosław Gliński

Pośrednik Pracy I stopnia